

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ทำ
บัญชี คุณสมบัติของผู้ทำบัญชีและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงาน
ทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษา
ภาคใต้

คณะผู้วิจัย

อ.ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์

รศ.สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร

ผศ.พจนีย์ ดวงปัญญา

อ. อรอนงค์ สัตยารักษ์

อ. จันทรา สงทวน

สนับสนุนทุนวิจัยโดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาลักษณะและระดับความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มตัวอย่างมาจากนักบัญชี จำนวน 425 คน ซึ่งเป็นผู้ทำบัญชีในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพหุคูณใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะรวมตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละสมรรถนะพบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรม ด้านทักษะ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการวิเคราะห์อยู่ในระดับสูง แต่สมรรถนะด้านความรู้พื้นฐานยังอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมพบค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญของประสบการณ์การทำงานและสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ต่อระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างเพศ และอายุต่อระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

คำสำคัญ: มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

The aims of this empirical research are to investigate the competency levels according to the International Education Standards (IES) for Accounting Professionals, and the awareness and understanding (i.e. perception) level with regard to the Thai Financial Reporting Standards (TFRS) for Small and Medium Sized Enterprises (SME) of accountants in southern Thailand; and to examine the relationships between five IES competencies and the perception of the TFRS for SME. The sample size was 425 accountants working in one of the 14 southern provinces of the country. Descriptive analysis and multiple regression were deployed for analysis of the data. The research findings revealed that, of the five IES competencies, the skills competency was the most prominent in the participating accountants, followed by the relation, analysis, ethic and knowledge competencies. In addition, the perception of the TFRSs for SME was medium level. Nonetheless, statistically significant relationships existed between gender, age, work experience, analysis competency, and the perception of TFRS for SME.

Keywords: The International Education Standards for Accounting Professionals, the International Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Enterprises

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	5
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	16
บทที่ 4 ผลการศึกษา	20
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	26
เอกสารอ้างอิง	31
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	36
ภาคผนวก ข บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์	44

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงภายหลังจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้นักกลางในวิชาชีพบัญชีต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาทิเช่น ผู้ทำบัญชีสามารถเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีจากประเทศที่ตนทำอยู่ไปยังประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ กิจกรรมรับทำบัญชี กิจกรรมสอบบัญชี และกิจกรรมที่ให้คำปรึกษาทางการเงิน การบัญชีและภาษีอากร ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมบริการก็สามารถเคลื่อนย้ายฐานการผลิตและการให้บริการจากประเทศที่ตนตั้งอยู่ไปลงทุนและให้บริการในประเทศกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการลงทุนสามารถลงทุนได้มากถึง ร้อยละ 70 จากที่กล่าวมาข้างต้น การรวมกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สร้างการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญให้กับบุคคลากรในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี เช่น นักศึกษาบัญชี อาจารย์บัญชี ผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี ผู้ประกอบการกิจการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

จากการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้มีการเปลี่ยนแนวคิด ข้อกำหนดและมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทั้งหมด อาทิเช่น มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับบุคคลากรในสาขาวิชาชีพบัญชี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน นักศึกษา และผู้สอนบัญชีให้มีความพร้อมสำหรับการเป็นนักบัญชีระหว่างประเทศ นอกจากนี้มาตรฐานการบัญชีไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากมาตรฐานการบัญชีไทยที่อ้างอิงมาจากหลากหลายประเทศเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่ได้รับการยินยอมในกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งมีหลายประเทศที่ใช้มาตรฐานดังกล่าวอยู่ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และประเทศส่วนใหญ่ในสหภาพยุโรป เป็นต้น

สำหรับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศนั้นได้นำเข้ามาใช้ในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2554 แทนมาตรฐานการบัญชีไทยแบบเดิม โดยมีการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยแยกออกเป็น 2 มาตรฐานตามลักษณะของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะต้องมีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินชุดใหญ่ที่เหมือนกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่กลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียนปฏิบัติอยู่ แต่ส่วนกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธาณะนั้นสามารถเลือกใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินชุดเล็กที่ถูกกำหนดมาจากสภาวิชาชีพการบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีการแบ่งมาตรฐานออกเป็น 22 บทเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าในและการปฏิบัติ

ในปี พ.ศ. 2559 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้วางแผนในการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่เพิ่มขึ้นอีก 1 ชุด เพื่อความสามารถในการแข่งขันและเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ นั่นคือ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวสามารถใช้เปรียบเทียบและอ้างอิงกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศได้ อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพร้อมและการเตรียมความพร้อมของผู้ทำบัญชีในกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว ดังนั้นจึงไม่สามารถระบุทิศทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ทำบัญชีได้ เนื่องจากไม่ทราบว่าความสามารถใดเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อนของผู้ทำบัญชีไทยในกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ประเทศไทยยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางขนาดย่อม ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชีในกิจการขนาดดังกล่าว รวมทั้งทดสอบอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อตอบคำถามวิจัยที่สำคัญ 2 ข้อ คือ 1) อะไรคือลักษณะและระดับสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และ 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่ ถ้ามีทิศทางใด

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะและระดับความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2.2 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นการจูงประกายการศึกษาในระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชีในกิจการขนาดดังกล่าว รวมทั้งทดสอบอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้ทำบัญชีเพื่อการปรับตัวเข้าการกับแข่งขันที่กำลังจะเข้ามา โดยการพัฒนาจุดแข็งเป็นความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งปิดจุดอ่อน ผู้การศึกษายังเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้วิจัย อาจารย์ และนักศึกษาบัญชีที่สนใจงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาด้านการบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้การศึกษาที่ได้มีโอกาสมีส่วนช่วยในการกำหนดทิศทางผ่านหน่วยงานกำกับดูแล อาทิ สภาวิชาชีพบัญชีฯ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาการที่มีส่วนในการพัฒนาผู้ทำบัญชีไทยเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้ใช้ผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ซึ่งทำงานอยู่ในกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

1.4.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งเน้นการประเมินระดับความสามารถของผู้ทำบัญชี และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยกำหนดการศึกษาจากกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านทักษะกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ทำบัญชี หมายถึง มาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถนะที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ซึ่งประกอบด้วย 5 สมรรถนะหลัก คือ ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์

1.5.2 มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ หมายถึง มาตรฐานการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดให้กิจการที่จัดตั้งหรือทำธุรกิจในประเทศไทยต้องถือปฏิบัติร่วมกัน โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศดังกล่าวสามารถใช้เปรียบเทียบและอ้างอิงกับข้อมูลทางการเงินและบัญชีของประเทศต่างๆ ได้ (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2554) โดยในการศึกษาครั้งนี้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ มีความหมายเดียวกันกับ มาตรฐานการรายงานทางการเงินของประเทศไทย

1.5.3 กิจการขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง กิจการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการ มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกิน สองร้อยล้านบาท มีการจ้างงานไม่เกิน สองร้อยคน กรณีเป็นกิจการค้าส่ง ที่มีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน หนึ่งร้อยล้านบาท มีการจ้างงานไม่เกิน ห้าสิบคน กรณีเป็นกิจการค้าปลีก ที่มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกิน หกสิบล้านบาท มีการจ้างงานไม่เกิน สามสิบ (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม, 2543)

1.5.4 ความสามารถ หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานในด้านต่างให้เป็นผลสำเร็จได้ดียิ่งกว่าผู้ที่มีโอกาสเท่าๆกัน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้มีรายละเอียดของการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้หัวข้อเกี่ยวกับทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาการทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดการศึกษาจะถูกกล่าวเป็นลำดับต่อไป

2.1 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี มาตรฐานฉบับนี้อธิบายถึงส่วนประกอบของสมรรถนะของบุคคลที่พร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยสมาชิกขององค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (International Federation of Accountants : IFAC) จำเป็นต้องมีเพื่อให้ได้คุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในการทำหน้าที่ฐานะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถประกอบอาชีพของตนได้ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความสามารถซึ่งปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนได้ ได้กล่าวถึงสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักวิชาชีพบัญชีไว้ 5 ด้าน ดังนี้

2.1.1 สมรรถนะด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาดมีด้วยกัน 6 ระดับคือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ประยุกต์ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินผลซึ่งด้านทักษะทางปัญญาหรือการเรียนรู้อย่างฉลาด ประกอบด้วย ความสามารถที่จะระบุกำหนดการได้มา การจัดระบบทางการบัญชี และเข้าใจในด้านสารสนเทศจากผู้อื่น และแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในยุคปัจจุบัน ความสามารถด้านการซักถาม ข้อสงสัยเชิงวิชาชีพทางการบัญชี การทำวิจัย การคิดอย่างมีเหตุผลและเชิงวิเคราะห์ในการนำไปสู่การทำวิจัย การให้เหตุผลและการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ รวมทั้งความสามารถที่จะระบุใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ไม่เป็นระบบในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน

2.1.2 สมรรถนะด้านความสัมพันธ์บุคคล คือการมีทัศนคติ และพฤติกรรมความคิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น จัดการตัวเอง ความคิดริเริ่ม อิทธิพล การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานบัญชีให้เสร็จตามกำหนดเวลา ความสามารถที่จะเข้าร่วม การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสู่สากล พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางการบัญชี จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจในการทำงานภายในองค์กร และความระมัดระวังสงสัยเชิงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย การบริหารจัดการที่มีทักษะใช้ในการบริหารจัดการตัวเอง การมีความคิดริเริ่ม การมีอิทธิพล และการเรียนรู้ ความสามารถที่จะเลือกและจัดลำดับ

ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด และสามารถจะจัดระบบการทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ความสามารถที่จะคาดคะเนและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งการพิจารณาค่าคุณค่าแห่งวิชาชีพ จริยธรรม และทัศนคติในการตัดสินใจการสงสัยเยี่ยงมืออาชีพ

2.1.3 สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ การอยู่ร่วมกันคือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ความขัดแย้ง จากการทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรม ภาษา ขนบธรรมเนียม หรือความคิดต่างกัน การเจรจาข้อสรุปหรือข้อตกลงในสถานการณ์ทางวิชาชีพทางบัญชี การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่าง การนำเสนอ การพูดคุย การรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนการพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนการฟังและอ่าน รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกันประกอบด้วย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้คำปรึกษา ข้อขัดแย้งหรือปัญหา ใช้ในการปรึกษาหารือและแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การทำงานเป็นหมู่คณะ ความหลากหลายในวัฒนธรรม เช่น ต่างเชื้อชาติ มีการทำงานในวัฒนธรรมต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้อย่างฉลาด การนำเสนอ อภิปราย รายงาน และป้องกันรูปแบบของการสื่อสารทางวาจาหรือ ลายลักษณ์อักษร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการรับฟังและเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความอ่อนไหวต่อความแตกต่างด้านภาษาและวัฒนธรรม

2.1.4 สมรรถนะด้านทักษะ คือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการ โครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจในการดำเนินกิจการและหน้าที่รับผิดชอบ ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งาน พัฒนาบุคลากร การมีภาวะผู้นำ และการพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ ประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหาร โครงการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการจัดหาแหล่งทรัพยากรทางการเงิน และการตัดสินใจ ความสามารถที่จะจัดระบบการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และมอบหมายงาน ในการจูงใจและพัฒนาบุคลากรในองค์กร รวมทั้งลักษณะความเป็นผู้นำสูง

2.1.5 สมรรถนะด้านจริยธรรมสำหรับนักวิชาชีพบัญชี เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ที่ต้องมีความชำนาญในศาสตร์ เช่น การคำนวณในเชิงประยุกต์ทางคณิตศาสตร์ การคำนวณทางสถิติ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ในการจำลองการตัดสินใจในการทำงาน การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในองค์กรและการควบคุมภายใน การวัดมูลค่า ของรายการที่ถูกต้องครบถ้วนเชื่อถือได้ การรายงานทางการบัญชี การปรับปรุงบัญชีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชี การปฏิบัติตามกฎหมายในทางวิชาชีพบัญชี รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อบังคับอื่นๆที่ได้มีการกำหนดไว้สำหรับนักวิชาชีพบัญชี

2.2 มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

สภาวิชาชีพบัญชีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีไทยครั้งใหญ่ เพื่อพัฒนามาตรฐานการบัญชีไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นหนึ่งในสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558 โดยสภาวิชาชีพบัญชีไทยฯ ได้กำหนดให้มีมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยแทนที่มาตรฐานการบัญชีแบบเดิม ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวทางสภาวิชาชีพบัญชีไทยฯ ได้อ้างอิงมาจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ

(International Financial Reporting Standards) อย่างไรก็ตามมีความยุ่งยากซับซ้อนจากแนวคิดมูลค่ายุติธรรมเป็นหลักในการจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งจะเป็นภาระและต้นทุนที่เพิ่มขึ้นสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก (สันสกฤต วิจิตรเลขการ 2549) ดังนั้นสภาวิชาชีพบัญชีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติทางบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสีย โดยตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยมีกรอบแนวคิดในการจัดทำมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่มุ่งเน้นการจัดทำและการนำเสนองบการเงินภายใต้เกณฑ์คงค้าง และการดำเนินงานต่อเนื่อง

โดยสภาวิชาชีพบัญชีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แบ่งมาตรฐานดังกล่าวออกเป็น 2 ชุดเนื่องจากความเหมาะสมของผู้ที่นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินไปปฏิบัติ โดยแบ่งได้ ดังนี้คือ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หมายถึง บริษัทมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน ไม่ว่าจะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ก็ตามจะใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ส่วนกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะซึ่งหมายถึง ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย รวมทั้งกิจการอื่นๆนอกเหนือจากกิจการประเภท บริษัทมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จะใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ทั้งนี้สภาวิชาชีพการบัญชีไทยฯ ได้กำหนดให้มีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินกับงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554

ส่วนมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะนั้นจะประกอบด้วยกิจการประเภท ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย รวมทั้งกิจการที่ไม่ได้รวมอยู่ในกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยกิจการดังกล่าวต้องมีการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ที่ได้กำหนดไว้ภายใน 22 หัวข้อ ดังนี้ การนำเสนองบการเงิน เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ เงินลงทุน

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สิทธิประโยชน์ไม่มีตัวตน อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ต้นทุนการกู้ยืม สัญญาเช่า ภาษีเงินได้ การประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน รายได้ การรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ สัญญาก่อสร้าง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี และการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด (สภาวิชาชีพบัญชี 2553)

2.3 มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์มีการผลักดันให้กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ บางส่วนมาใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อการเตรียมพร้อมกิจการไปสู่การใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เนื่องจากข้อกำหนดของมาตรฐานฯ สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหลายๆเรื่อง อาทิ หลักการรับรู้และวัดมูลค่ารายการในงบการเงินจะไม่แตกต่างจากข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ มีแค่เพียงข้อกำหนดในการเปิดเผยรายการในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมนี้จะประกอบด้วย 35 บท เมื่อเทียบกับมาตรฐานฯสำหรับกิจการไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่มีเพียง 22 บทแล้ว มีบทที่เพิ่มเข้ามาดังต่อไปนี้ งบกระแสเงินสด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะ หมายเหตุประกอบงบการเงิน เครื่องมือทางการเงิน เงินลงทุนในบริษัทร่วม/บริษัทร่วมค้า การรวมธุรกิจและค่าความนิยม หนี้สินและส่วนของเจ้าของ เงินอุดหนุนรัฐบาล การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ การค้ำของสินทรัพย์ ผลประโยชน์ของพนักงาน ภาวะเงินเฟ้อรุนแรง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน กิจกรรมพิเศษ เช่น เกษตรกรรม

2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารั้งนี้

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจดจำและเข้าใจข้อมูลต่างๆได้ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดหรือสื่อความหมาย แปลความ ตีความและขยายความหลังจากได้รับข้อมูลนั้นมาแล้ว Bloom (1980) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับความรู้ คือ การกระทำที่เน้น “ความจำ” ที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งอาจจะเริ่มจากการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ไปสู่ความรู้ที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยสัมผัสทั้ง 5 อาทิ การมองเห็น การอ่าน การได้ยิน การเรียน เป็นต้น ส่วนความเข้าใจเป็นพฤติกรรมขั้นต่อจากความรู้ ซึ่งความเข้าใจต้องใช้ทักษะและ

ความสามารถที่สูงกว่าความจำจนถึงระดับ “การสื่อความหมาย” และทำได้โดยการเขียน การพูด หรือการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ โดยความรู้ความเข้าใจของบุคคลอาจแตกต่างกันตามปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ความเชื่อ สถานภาพทางสังคม เป็นต้น และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ ครอบครัว กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสื่อมวลชน เป็นต้น (แสงจันทร์ โสภากาล 2550)

2.5 การทบทวนวรรณกรรม

ถึงแม้ว่ามีงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ในอดีตน้อยมาก แต่ก็มีความทางวิชาการจำนวนหนึ่ง que แสดงถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคั้งนี้ อาทิเช่น ณัฐชา วัฒนวิไลและจุฑามน สิทธิผลวนิชกุล (2555) พบว่าถึงสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆจะเตรียมความพร้อมดีเพียงใด แต่หากผู้ทำบัญชีไทยยังนิ่งเฉยและไม่ตระหนักถึงการพัฒนาตนเองต่อการแข่งขันระดับสากลก็ย่อมไม่เป็นผล ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้ทำบัญชีไทย คือ ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ความสามารถในการสื่อสาร (ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี) คุณธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน นฤมล สุมรรคา (2554) ศึกษาความพร้อมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย ทักษะความรู้ด้านโปรแกรมทางบัญชี การรับการอบรมและพัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษ การเน้นการบริการที่มีลักษณะเฉพาะมากยิ่งขึ้น (ตัวอย่างเช่น การให้บริการการสอบบัญชีตามประเภทของธุรกิจ เป็นต้น) การให้บริการที่มีคุณภาพในระดับเดียวกัน และขนาดของสำนักงานบัญชี ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ (2555) ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่าความพร้อมและทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษามลายู ภาษาจีน และภาษาเพื่อนบ้านอื่นๆ ความพร้อมและการเรียนรู้ลักษณะทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การติดตามข่าวสาร มาตรฐานและกฎระเบียบต่างๆของอาเซียน การพัฒนาทักษะให้มีมาตรฐานและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับกระบวนการทัศน์ในการเรียนรู้ และการสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ลม เปลียนทิส (2555) กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน และพบว่าผู้ทำบัญชีไทยมีความรู้ความเข้าใจประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกว่าร้อยละ 80 เพราะมีการ

ผลักดันจากหน่วยงานทุกภาคส่วนให้มีการพัฒนาเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาแล้ว และผู้ทำบัญชีไทยเห็นประโยชน์ที่เป็นโอกาสมากกว่าอุปสรรคและมีการตื่นตัวของการรวมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกว่าร้อยละ 50 Sinlarat (2011) พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการศึกษาไทยกับหัวข้อด้านจริยธรรม หัวข้อองค์ความรู้ หัวข้อความรู้ความสามารถ หัวข้อทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี และหัวข้อความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาใหม่ในปี พ.ศ. 2553 เพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของการศึกษาและนักศึกษาไทยภายใต้ 5 หัวข้อที่สำคัญ คือ หัวข้อจริยธรรม หัวข้อความรู้ความสามารถ หัวข้อองค์ความรู้ หัวข้อความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ และหัวข้อทักษะการวิเคราะห์การสื่อสารและเทคโนโลยี สันสกฤต วิจิตรเลขการ (2549) ได้สรุปคุณสมบัติของผู้จัดทำบัญชีมืออาชีพ ดังนี้คือ มีความรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยความรู้ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมาย มีทักษะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้อย่างฉลาด ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติงาน ทักษะด้านบุคคลและความสัมพันธ์ มีจริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพที่ดี ซึ่งประกอบด้วย ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีประสบการณ์ในเชิงปฏิบัติด้านการบัญชี

งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของผู้ทำบัญชีในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีดังนี้ Nguyen และ Gong (2012) พบว่า ถึงแม้ว่าประเทศเวียดนามจะมีแรงงานที่ประกอบอาชีพผู้ทำบัญชีมากกว่า 7,000 คนแต่แรงงานดังกล่าวยังมีคุณภาพต่ำทั้งในด้านประสิทธิภาพการทำงานและความสามารถเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังขาดเวลาในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของแรงงาน ด้านผู้ทำบัญชี ในประเทศอินโดนีเซีย Steelyana (2012) พบว่าคุณภาพของแรงงานด้านบัญชียังต้องได้รับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถเพื่อการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ นอกจากนี้กำลังคนด้านผู้ทำบัญชีจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศด้วย Kanitpong (2010) ทดสอบความสามารถในการแข่งขันของประเทศชั้นนำในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3 ประเทศ คือ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซียและประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังคงมีจุดอ่อนด้านความสามารถในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 1) และประเทศมาเลเซีย (อันดับที่ 2) ดังนั้นประเทศไทยต้องเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันรวมทั้งลดจุดอ่อนก่อนปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาที่เกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชี นอกจากนี้ยังไม่ทราบถึงปัจจัยด้าน

ความสามารถที่มีอิทธิพลและความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชีไทย ถึงแม้ว่าสภาวิชาชีพการบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้สนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีเป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับสากล แต่การพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยยังไร้ทิศทาง

2.6 การพัฒนาสมมติฐานการศึกษา

เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ทำให้สมมติฐานงานวิจัยในการศึกษาคั้งนี้ถูกจำกัดไว้ที่ 5 สมมติฐานตามประเภทความสามารถที่กำหนดไว้โดยมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับบุคคลากรในสาขาวิชาชีพบัญชี ที่แบ่งประเภทของความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีออกเป็น 5 ความสามารถ คือ ความสามารถด้านจริยธรรม ความสามารถด้านความรู้ ความสามารถด้านทักษะ ความสามารถด้านความสัมพันธ์ และความสามารถด้านการวิเคราะห์ นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากงานวิจัยในอดีตที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องมาอ้างอิง ดังนี้

การทดสอบอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านจริยธรรมกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2556), Steelyana (2012), และ Sinlarat (2011) พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างปัจจัยดังกล่าว แต่ Pongtanee (2008) ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานคั้งนี้คือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านจริยธรรมกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

การศึกษาในอดีตส่วนใหญ่ (International Accounting Education Standards Board 2013, Steelyana 2012, Pongtanee 2008, และ Sinlarat, 2011) พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านความรู้และการพัฒนาความพร้อมของการศึกษาการบัญชี อย่างไรก็ตาม มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2556) ไม่พบความสัมพันธ์ของความสามารถด้านดังกล่าวกับความพร้อมของผู้ทำบัญชีไทยในการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานคั้งนี้คือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านความรู้กับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ความสามารถด้านทักษะประกอบด้วย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน และการตัดสินใจ โดยการศึกษาความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านทักษะกับระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาการบัญชีของประเทศไทย International Accounting Education Standards Board (2013), Kunklaw (2014), Steelyana (2012), Pongtanee (2008), และ Sinlarat (2011) พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว แต่ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2556) ไม่พบอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านทักษะกับระดับความพร้อมของผู้ทำบัญชีไทย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสมมุติฐานดังนี้คือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านทักษะกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ความสามารถด้านความสัมพันธ์ของผู้ทำบัญชีภายใต้มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง และความรับผิดชอบต่อองค์กร ความรู้อื่นๆ การศึกษาในอดีตพบว่าความสามารถดังกล่าวมีอิทธิพลกับความพร้อมของผู้ทำบัญชีในประเทศ อินโดนีเซีย (Steelyana, 2012) ซึ่งเหมือนกับ Pongtanee (2008), Kunklaw (2014), และ Sinlarat (2011) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการศึกษาไทยกับความสามารถด้านความสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้นการศึกษานี้จะทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว โดยมีสมมุติฐานที่ว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ความสามารถด้านการวิเคราะห์ประกอบด้วย การเลือก การประยุกต์ และการประเมิน โดย ถึงแม้ว่าผลการศึกษาในอดีตจะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของผู้ทำบัญชีในการวิเคราะห์กับความพร้อมของผู้ทำบัญชีไทยเพื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (มัทนชัย สุทธิพันธุ์ 2556 Pongtanee, 2012; Sinlarat, 2011) แต่ Steelyana (2012) พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ณ ประเทศอินโดนีเซีย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสมมุติฐานคือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในการวิเคราะห์กับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

สมมติฐานงานวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจในการศึกษาคั้งนี้ถูกจำกัดไว้ที่ 5 สมมติฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะกิจการที่ทำงาน และจำนวนครั้งและชั่วโมงที่เข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเอง โดยมีสมมติฐานการศึกษาดังนี้ เช่น ด้านระดับอายุของผู้จัดทำบัญชีต่อระดับความรู้ความเข้าใจ วัลลภ บัวขุม (2554) พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว โดยผู้จัดทำบัญชีรุ่นใหม่ (อายุน้อยกว่า) จะมีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้จัดทำบัญชีรุ่นเก่า (อายุมากกว่า) แต่ในทางกลับกันชูศรี เทียศิริเพชร (2554) และนฤมล สุมรรคา (2554) ไม่พบว่าอายุของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อระดับความรู้ความเข้าใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของการกระจายตัวเนื่องจาก จำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อย และอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาก็ใกล้เคียงกันทำให้ไม่พบความสัมพันธ์กับความพร้อม นอกจากนี้ยังไม่พบความแตกต่างระหว่างช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในอำเภอหนองแควและแก่งคอย จังหวัดสระบุรี (นฤมล สุวรรคา 2554) ดังนั้นถ้ามีการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้น และมีการกระจายตัวของช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้นอาจทำให้พบความสัมพันธ์ดังกล่าวกับระดับความรู้ความเข้าใจ

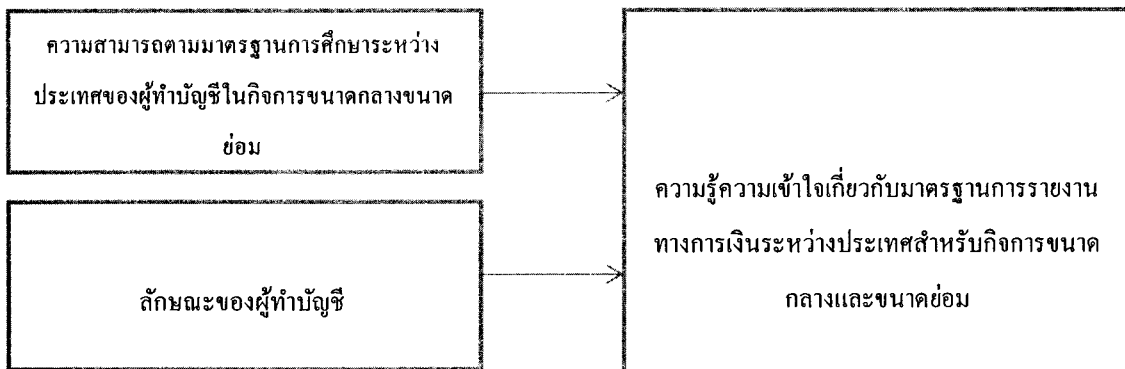
งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงานของบุคลากรวิชาชีพบัญชีกับระดับความรู้ความเข้าใจ (ดูจากวัลลภ บัวขุม 2554, นฤมล สุมรรคา 2554) โดยการศึกษาของวัลลภ บัวขุม (2554) พบว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่สูงกว่า เนื่องจากผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงานสูงนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งงานบริหารที่ต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่สามารถเตรียมความพร้อมต่อระดับความรู้ความเข้าใจได้ดีเท่ากับผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่า แต่ในทางกลับกัน นฤมล สุมรรคา (2554) พบว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่สูงกว่าจะมีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่า เนื่องจากแรงกดดันจากเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูงเพื่อการแข่งขันในระดับสากลของกิจการ ทำให้ผู้บริหารด้านการบัญชี (ผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่สูงกว่า) ต้องเรียนรู้และเตรียมความรู้ความเข้าใจมากกว่าพนักงานบัญชี (ผู้จัดทำบัญชีที่มีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่า) อย่างไรก็ตามสงกรานต์ ไกรวงษ์ (2551) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว จากการพัฒนาสมมติฐานข้างต้น ทำให้การศึกษาคั้งนี้มีการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

H1: มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

2.7 กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชีในกิจการขนาดดังกล่าว รวมทั้งทดสอบอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการศึกษานี้มีกรอบแนวคิด ดังนี้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

หัวข้อวิธีการวิจัยในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย ประชากร การสุ่มตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลการวิจัย เครื่องมือวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร การสุ่มตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาคั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ที่ทำงานอยู่กับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมภายใน 14 จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2553) คณะผู้วิจัยจะเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย

ข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างจะมาจากการส่งแบบสอบถามที่จดหมายไปที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามตอบเรียบร้อยแล้วก็จะส่งกลับมาให้คณะผู้วิจัยด้วยซองติดแสตมป์ที่ส่งไปพร้อมกับจดหมายแบบสอบถาม กรณีที่จำนวนแบบสอบถามยังถูกส่งกลับมาไม่ครบจำนวน 400 ราย คณะผู้วิจัยทำการส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามครั้งก่อน

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามในการศึกษาคั้งนี้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชี ส่วนที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ทำบัญชีภาคใต้เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้จัดทำบัญชี และส่วนที่ 3 ระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีด้านต่างๆตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี โดยแบบสอบถามดังกล่าวถูกประยุกต์มาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต อาทิ Steelyana (2012) และ Nguyen และ Gong (2012)

3.3 เครื่องมือวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การวัดค่าตัวแปรเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้จัดทำบัญชีภาคใต้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อเพื่อทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ทำบัญชี จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดให้แต่ละข้อมีคะแนน 1 คะแนน ซึ่งคะแนนรวม เท่ากับ 20 คะแนน จากนั้นทำให้เป็นร้อยละเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบต่อไป หัวข้อในการทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้จัดทำบัญชีนั้นครอบคลุมและสามารถใช้พิจารณาได้ นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้ประเมินแบบสอบถาม จำนวน 2 ท่านเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของการวัดระดับความรู้ความเข้าใจแล้ว รวมทั้งได้ทำการทดสอบหาค่าระดับความน่าเชื่อถือด้วย

การวัดระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีถูกแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อย่อยตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ถูกนำมาใช้ในประเทศไทย โดยสภาวิชาชีพบัญชี (Kunklaw, 2014; and Sinlarat, 2011) คือ ความสามารถด้านจริยธรรม ความสามารถด้านความรู้ ความสามารถด้านทักษะ ความสามารถด้านความสัมพันธ์ และความสามารถด้านการวิเคราะห์ โดยแต่ละหัวข้อความสามารถจะถูกแบ่งวัดเป็น 10 ข้อย่อย โดยการวัดแบบ Likert Scale แบบ 5 ตัวเลือก ผู้ทำบัญชีจะเลือกตอบจาก 5 ระดับความสามารถในด้านต่างๆ คือ 5 คือ มีความสามารถมากที่สุด 4 คือ มีความสามารถมาก 3 คือ มีความสามารถปานกลาง 2 คือ มีความสามารถน้อย และ 1 คือ มีความสามารถน้อยที่สุด

นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระอีกชุดเพื่อใช้ทดสอบความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยการใช้ลักษณะของผู้ทำบัญชี ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา ลักษณะกิจการที่ทำงาน และจำนวนครั้งและชั่วโมงที่เข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเอง คณะผู้วิจัยได้มีการทดสอบความน่าเชื่อถือและความเที่ยงของข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ด้วยตามตารางที่ 3.1

ตาราง 3.1: สรุปรูปเครื่องมือวัดค่าตัวแปร

Independent variables	Notation	Measurement
1. Gender	Gender	1 = male, 0 = female
2. Age	Age	Age of the accountants, by year
3. Work experience	WorkEx	Length of experience, by year
4. Education level	Education	1 = bachelor's degree, 0 = others
5. Business type	Business	1 = limited company, 0 = partnership
6. Ethical competency	Ethic	Five-point Likert scale
7. Knowledge competency	Knowledge	Five-point Likert scale
8. Skill competency	Skill	Five-point Likert scale
9. Relation competency	Relation	Five-point Likert scale
10. Analysis competency	Analysis	Five-point Likert scale
Dependent variables:		
1. Perception of TFRS for SME	SMEs	Scores of the perception level
2. Perception of TFRS for NPAE	NPAEs	Scores of the perception level

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละถูกนำมาใช้ศึกษาลักษณะและระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีไทยตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ทำบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณถูกใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆ ลักษณะผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ดังสมการต่อไปนี้

$$\text{ความรู้ความเข้าใจ} = a + b_1 \text{จริยธรรม} + b_2 \text{ความรู้} + b_3 \text{ทักษะ} + b_4 \text{ความสัมพันธ์} + b_5 \text{การวิเคราะห์} + b_6 \text{อายุ} + b_7 \text{ประสบการณ์ทำงาน} + b_8 \text{ลักษณะกิจการที่ทำงาน} + b_9 \text{จำนวนครั้งอบรม} + b_{10} \text{เพศ}$$

วัดโดย:

ความรู้ความเข้าใจ	วัดจาก	ค่าคะแนนจากการทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม
จริยธรรม	วัดจาก	ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ตัวเลือก
ความรู้	วัดจาก	ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ตัวเลือก
ทักษะ	วัดจาก	ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ตัวเลือก
ความสัมพันธ์	วัดจาก	ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ตัวเลือก
การวิเคราะห์	วัดจาก	ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ตัวเลือก
อายุ	วัดจาก	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม (ปี)
ประสบการณ์ทำงาน	วัดจาก	อายุการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ปี)
ลักษณะกิจการที่ทำ	วัดจาก	ตัวแปรหุ่น 1 เท่ากับกิจการบริษัท 0 เท่ากับกิจการอื่นๆ
จำนวนครั้งในการอบรม	วัดจาก	จำนวนครั้งในการอบรม (ครั้ง)
เพศ	วัดจาก	ตัวแปรหุ่น 1 เท่ากับ เพศชาย 0 เท่ากับ เพศหญิง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลของการศึกษาครั้งนี้จะถูกแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา คือ การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชีในกิจการขนาดดังกล่าว รวมทั้งทดสอบอทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งในบทนี้จะแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อาทิเช่น ระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ระดับ Competency ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และตัวแปรลักษณะของผู้ทำบัญชีอื่นๆ การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งการสรุปการทดสอบสมมุติฐานตามการศึกษาที่เกิดขึ้น

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ตารางที่ 4.1 อธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรผู้ทำบัญชีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 425 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของสมรรถนะรวมตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับสูง (3.77 คะแนน) เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละสมรรถนะ การศึกษาครั้งนี้พบว่า ด้านจริยธรรม ด้านทักษะ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการวิเคราะห์อยู่ในระดับที่สูง แต่ด้านความรู้ยังอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมแล้วนั้น การศึกษาพบค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 11.58 คะแนน และ 11.44 คะแนนตามลำดับ ซึ่งระดับความรู้ความเข้าใจดังกล่าวตกอยู่ในช่วงระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง (8.01 – 12.00 คะแนน)

ตาราง 4.1: การวิเคราะห์เชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา (n = 425)

Variables	Mean	S.D.	Min.	Max.
Age	37.37	9.032	22	68
WorkEx	12.12	8.365	0.5	43
SMEs	11.44	3.165	0	17
NPAEs	11.58	2.878	0	18
Ethic	3.63	0.454	1.4	5.0
Knowledge	3.35	0.654	1.0	5.0
Skill	4.05	0.446	1.0	5.0
Relation	3.92	0.452	1.1	5.0
Analysis	3.88	0.471	1.0	5.0
Total competencies	3.77	0.399	1.0	5.0

ตาราง 4.2 เปิดเผยข้อมูลพื้นฐานแยกตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามเปรียบเทียบกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการศึกษาพบว่า จำนวนเพศชาย เท่ากับ 63 คน จำนวนเพศหญิง เท่ากับ 355 คน และระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานฯสำหรับกิจการขนาดกลางขนาดย่อมเฉลี่ย เท่ากับ 10.37 คะแนน และ 11.89 คะแนนตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีเพียงแค่ ร้อยละ 4.5 เท่านั้นที่ สำเร็จการศึกษาดำกว่า/สูงกว่าระดับปริญญาตรี จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานในบริษัท จำกัด จำนวน 269 คน และผู้ตอบฯที่ทำงานในห้างหุ้นส่วน จำกัด จำนวน 110 คน แต่เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานฯสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ไม่พบความแตกต่างแต่อย่างใด (11.51 คะแนน และ 11.68 คะแนนตามลำดับ)

ตาราง 4.2: การวิเคราะห์ข้อมูลพรรณนาประเภทตัวแปรหุ่น

Variables	Frequency*	Percent	Mean	S.D.
Gender				
Male	63	15.1	10.37	2.882
Female	355	84.9	11.89	3.190
Education				
Below/above bachelor's degree	19	4.5	11.26	2.535
Bachelor's degree	400	95.5	11.43	3.213
Business				
Limited company	269	71.0	11.51	2.991
Partnership	110	29.0	11.68	3.020

*Certain demographics questions were omitted by respondents, resulting in the total smaller than the sample size of 425 accountants.

4.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ตาราง 4.3 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม กับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ของความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินทั้ง 2 ฉบับ เนื่องจากระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมแล้วนั้น การศึกษาพบค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 11.58 คะแนน และ 11.44 คะแนนตามลำดับ

ตาราง 4.3: การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

Variables	Mean	Std. deviation	Std. error	t	df	Sig
NPAEs-SMEs	.14353	3.44849	1.6728	.858	424	.391

* Significant at 0.05 level, ** Significant at 0.01 level

4.3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 4.4 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (0.352) และสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ (0.311) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับสมรรถนะด้านความสัมพันธ์บุคคลที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตาราง 4.4: Correlation matrix

	1	2	3	4	5	6	7	8
NPAEs	1	.352**	.025	.020	.039	.188*	.076	.048
SMEs		1	.034	.000	.009	.000	.311*	.008
Ethic			1	.522**	.532**	.538**	.531**	.775**
Knowledge				1	.406**	.430**	.508**	.754**
Skill					1	.746**	.680**	.807**
Relation						1	.810**	.857**
Analysis							1	.858**
Total competency								1

* Significant at 0.05 level, ** Significant at 0.01 level

ตาราง 4.5 แสดงการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม โดยจะแสดงทั้ง 2 สมการ คือ สมการที่ใช้ระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นสมการ B ส่วนระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เป็นสมการ A ผลการศึกษาจากสมการ A พบว่า มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญของประสบการณ์การทำงานและสมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะในระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และ

พบอิทธิพลเชิงลบระหว่างอายุและระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับ
กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เช่นกัน

ตาราง 4.5: Multiple regression analysis

Variables	Expected direction	Model A (NPAEs)	Model B (SMEs)
Intercept		3.906 (.000**)	5.249 (.000**)
Gender	+/-	.153 (.879)	-2.062 (.040*)
Age	-	-1.997 (.047*)	-2.477 (.014*)
WorkEx	+	1.988 (.048*)	2.399 (.017*)
Education	+	.249 (.804)	.501 (.617)
Business	+/-	.912 (.362)	1.844 (.066)
Ethic	+	.757 (.450)	.108 (.914)
Knowledge	+	.182 (.856)	.090 (.928)
Skill	+	.663 (.508)	.814 (.416)
Relation	+	2.049 (.041*)	1.300 (.195)
Analysis	+	.284 (.777)	2.597 (.011*)
<i>R Square</i>		.250	.248
<i>Adjusted R Square</i>		.212	.211
<i>F-value</i>		.038*	.040*

* Significant at 0.05 level, ** Significant at 0.01 level

ในสมการ B ผลการศึกษาพบว่า มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญของประสบการณ์การทำงานและ
สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ต่อระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการ
ขนาดกลางและขนาดย่อมในระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และพบอิทธิพลเชิงลบระหว่างเพศ และอายุต่อระดับ
ความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ระดับ
นัยสำคัญที่ 0.05 เช่นกัน

4.4 การสรุปการทดสอบสมมติฐานตามการศึกษา

ตาราง 4.6 แสดงการสรุปการทดสอบสมมติฐานการศึกษา โดยจาก 10 สมมติฐานการศึกษา การศึกษาครั้งนี้มีการยอมรับใน 4 สมมติฐาน และปฏิเสธ 6 สมมติฐานการศึกษา

ตาราง 4.6: การสรุปการทดสอบสมมติฐาน

Hypothesis	Variable	Expected direction	Result
1	Gender	+/-	ยอมรับ
2	Age	-	ยอมรับ
3	WorkEx	+	ยอมรับ
4	Education	+	ปฏิเสธ
5	Business	+/-	ปฏิเสธ
6	Ethic	+	ปฏิเสธ
7	Knowledge	+	ปฏิเสธ
8	Skill	+	ปฏิเสธ
9	Relation	+	ปฏิเสธ
10	Analysis	+	ยอมรับ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาลักษณะและระดับความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเก็บข้อมูลจากผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ที่ทำงานอยู่กับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมภายใน 14 จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ในบทสุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลการศึกษาเปรียบเทียบกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในอดีต ประโยชน์ที่ได้รับจากผลการศึกษาครั้งนี้ ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การสรุปและอภิปรายผลการศึกษาจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาลักษณะและระดับความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้ทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

5.1.1 ลักษณะและระดับความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะรวมตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละสมรรถนะพบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรม ด้าน

ทักษะ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการวิเคราะห์อยู่ในระดับที่สูง แต่สมรรถนะด้านความรู้ นั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ Srijunpetch (2012) และ Suttipun (2014) ที่พบว่าระดับสมรรถนะของนักศึกษาระดับสูงด้านจริยธรรม ด้านทักษะ และด้านความสัมพันธ์ แต่พบระดับสมรรถนะปานกลางในด้านความรู้

เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มี ส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมแล้วนั้น การศึกษาพบค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 11.58 คะแนน และ 11.44 คะแนนตามลำดับ ซึ่งระดับความรู้ความเข้าใจดังกล่าวตกอยู่ในช่วงระดับความรู้ความ เข้าใจปานกลาง (8.01 – 12.00 คะแนน) อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับงานวิจัยในประเทศสมาชิกประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนด้วยกันแล้ว นักบัญชีประเทศไทยยังมีระดับความรู้ความสามารถสูงกว่าหลายๆประเทศ อาทิเช่น Nguyen and Gong (2012) พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินของ ประเทศเวียดนามยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับระดับความเข้าใจในมาตรฐานของนัก บัญชีของประเทศอินโดนีเซีย (Steelyana, 2012) อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับระดับความรู้ความเข้าใจ ในมาตรฐานการรายงานทางการเงินของนักบัญชีที่ประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย Kanitpong (2010) พบว่า นักบัญชีไทยยังมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ต่ำกว่า อนึ่งมาตรฐาน การรายงานการเงินมีลักษณะครอบคลุมในทุกเนื้อหา แต่ผู้ทำบัญชีสนใจเฉพาะเนื้อหาที่ตนเองเกี่ยวข้อง ดังนั้นความเข้าใจในเนื้อหาตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินบางเรื่องจึงไม่สนใจ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม กับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ไม่มี ความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างจาก Chand et al. (2006) ผู้พบความ แตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ และในประเทศ ของประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และฟิจิ นี้อาจเป็นเพราะมาตรฐานฯในประเทศของดังกล่าวมีความ แตกต่างอย่างมากกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของผู้จัดทำบัญชีและ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลาง และขนาดย่อม

ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญของประสพการณ์การทำงานและ สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ต่อระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการ ขนาดกลางและขนาดย่อมในระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างเพศ และอายุต่อ

ระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เช่นกัน

การอภิปรายผลความสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม สอดคล้องกับการศึกษาในอดีตของ Buachoom (2011) และ Suttipun (2014) ผู้พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว แต่เหตุผลของความสัมพันธ์ในการศึกษาค้างนี้มาจากเพศหญิงมีความสนใจในการศึกษาล่าเรียนบัญชีมากกว่าเพศชาย อาทิ จำนวนผู้เรียน จำนวนนักบัญชี จำนวนผู้สอบบัญชี ดังนั้นจำนวนที่มากกว่าสะท้อนระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานฯ ที่มากกว่าเพศชาย

การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างเพศ และระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งสอดคล้องกับ Suttipun (2014) และ Sumonka (2011) เนื่องจากนักบัญชีรุ่นใหม่ที่ศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไปต้องเรียนมาตรฐานการบัญชีจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาวิชาชีพบัญชีฯ ในหลักสูตรทุกวิชา ส่วนนักบัญชีที่จบก่อนหน้านั้นสามารถทำได้เพียงการอบรม 12 ชั่วโมงต่อปี จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์เท่านั้น ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีรุ่นใหม่เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมสูงกว่านักบัญชีรุ่นเก่า

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างประสบการณ์การทำงานและระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งสอดคล้องกับงานในอดีตของ Buachoom (2011) และ Sumonka (2011) เนื่องจากนักบัญชีที่มีประสบการณ์สูงส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ/ตำแหน่งหน้าที่การงานระดับผู้บริหาร ซึ่งต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานใหม่ๆ เพื่อวางนโยบายให้กับองค์กร ทำให้นักบัญชีที่มีประสบการณ์สูงกว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจที่มากกว่านักบัญชีที่มีประสบการณ์น้อย

เนื่องจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์สูงมาก ทำให้ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสมรรถนะดังกล่าวและระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Steelyana (2012) อย่างไรก็ตาม การศึกษาค้างนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา ลักษณะธุรกิจ สมรรถนะด้านจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ คือ

5.2.1 ผลการศึกษาจุดประกายการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ทำบัญชีในกิจการขนาดดังกล่าว รวมทั้งการทดสอบอิทธิพลของระดับความสามารถของผู้ทำบัญชีในด้านต่างๆกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

5.2.2 ผลการศึกษาสามารถถูกใช้เป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้ทำบัญชีเพื่อการปรับตัวเข้าการกับแข่งขันที่กำลังจะเข้ามาโดยการพัฒนาจุดแข็งเป็นความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งปิดจุดอ่อน

5.2.3 ผลการศึกษาเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้วิจัย อาจารย์ และนักศึกษาคณะบัญชีที่สนใจงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาด้านการบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.2.4 ผลการศึกษาที่ได้มีส่วนช่วยในการกำหนดทิศทางผ่านหน่วยงานกำกับดูแล อาทิ สภาวิชาชีพการบัญชีฯ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาการที่มีส่วนในการพัฒนาผู้ทำบัญชีไทยเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

5.2.5 ผลการศึกษาพิสูจน์ว่ากิจการขนาดกลางและขนาดย่อมควรพัฒนาผู้ทำบัญชีในทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างดี

5.2.6 ผลการศึกษาพิสูจน์ว่ากิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะควรพัฒนาผู้ทำบัญชีในทักษะการสร้างความสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นกิจการขนาดเล็ก ผู้ทำบัญชีต้องทำงานตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ทำบัญชีจะช่วยกิจการและผู้ทำบัญชีเพิ่มระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าว

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย

ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย ได้แก่ ปัจจัยที่อาจมีอิทธิพลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมนอกเหนือจากปัจจัยที่ถูกใช้ในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างก็กระจุกตัวเพียง 14 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศซึ่งอาจจะทำให้ผลการศึกษาที่ไม่ตรงกันกับผลการศึกษารั้งนี้ นอกจากนี้ผลการศึกษายังไม่สามารถเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนได้ทั้งหมด ทำได้เพียง 4 ประเทศเท่านั้น คือ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต คือ การขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมประเทศไทย โดยใช้ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการรายงานทางการเงินตัวอื่นๆเพื่อใช้ในการศึกษา และทำการเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประเทศอื่นๆด้วย อาทิ บรูไน ลาว กัมพูชา และพม่า เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี เทียศิริเพชร, (2554), *การศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย*, คุจาก www.jap.tbs.tu.ac.th, วันที่ 26 กรกฎาคม 2556.
- ณัฐชา วัฒนวิไล และจุฑามน สิทธิผลวนิชกุล, (2555), การพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ, *Executive Journal*, หน้า 16-25.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, (2553), *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 11), เอส อาร์ พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์, กรุงเทพฯ.
- ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ, (2555), *การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*, คุจาก www.graduate.cmru.ac.th, วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556.
- นฤมล สุวรรณคา, (2554), *ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาสถานประกอบการ จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี), คุจาก www.research.rmutt.ac.th/wp-content/uploads/2013/01/abstract25.pdf, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี, (2543), *พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543*, คุจาก www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=672, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี, (2547), *พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547*, คุจาก www.fab.or.th, วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2556.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์, (2556), ความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, *อุทาสงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, ปีที่ 35, หน้า 66-91.
- ลม เปลี้นทิส, (2555), จุดอ่อนคนไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจอดำอนาคตไทย, *หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*, คุจาก www.thairath.co.th/column/pol/thai_remake/287999, วันที่ 13 สิงหาคม 2555.

วัลลภ บัวชุม, (2554), ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีไทยตาม IEG11 ของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ, *วารสารวิชาชีพบัญชี*, ฉบับที่ 19, หน้า 27-38.

วิทย์ บัณฑิตกุล, (2554), *รู้จักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*, บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด, กรุงเทพฯ.

สงกรานต์ ไกยวงษ์, (2551), *ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทยในบริบทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากร*, วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สันสกฤต วิจิตรเลขการ, (2549), International Education Standards (IES) กับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย, *อุตสาหกรรมสมาคมการบัญชีไทย*, หน้า 3.

ศิลป์พร ศรีจันเพชร และธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ, (2555), การเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาชีพบัญชีของกลุ่มประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, *วารสารบริหารธุรกิจ* (ฉบับพิเศษเนื่องในโอกาสครบรอบ 73 ปี), หน้า 31- 45.

ASEAN Federation of Accountants. (2013). *A Research Project Commissioned by the ASEAN Federation of Accountants*. London. The Association of Chartered Certified Accountants.

Black, W.H. (2012). The activities of the pathways commission and the historical context for changes in accounting education. *Issues in Accounting Education*, Vol. 1, August 2012, pp. 601-625.

Buachoom, W. (2011). Competency of accountant in information technology by International Education Guideline No.11 from International Federation Accountant Committee. *Thammasat Business Journal: Journal of Accounting Profession*, Vol. 7, No. 19, pp. 27-38.

Chand, P., Patel, C. and Cummings, L. (2006). *Relevant standards for small and medium sized enterprises: the case for the South Pacific Region*. IAAER 10th World Congress of Accounting Education.

Department of Trade Negotiation. (2011). *ASEAN Economic Community: AEC*. Ministry of Commerce, Bangkok, Thailand.

Downing, J. and Thackrey, D. (1971). *Reading Readiness*. London. The University of London.

Federation of Accounting Professions (FAP) under the Royal Patronage of his Majesty the King. (2010). *The International Financial Reporting Standards for Non-publicly Accountable Entities*. Bangkok, P.A.Living.

Federation of Accounting Professions (FAP) under the Royal Patronage of his Majesty the King. (2011). *The International Financial Reporting Standards for Publicly Accountable Entities*. Bangkok, P.A.Living.

Federation of Accounting Professions (FAP) under the Royal Patronage of his Majesty the King. (2014). *The International Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Enterprises*. Bangkok, P.A.Living.

International Accounting Education Standards Board. (2013). *International Education Standards (IES)*. New York. The International Federation of Accountants.

International Federation of Accountants. (2009). *Framework for International Education Standards for Professional Accountants*. <http://www.ifac.org>.

Kaewphap, K. (2011). Accounting teaching methods and TQF to support borderless education. *BU Academic Review*, Vol. 31, No. 3, pp. 3-11.

Kanitpong, T. (2010). The competitiveness of Thailand in the challenges AEC. *NIDA Business Journal*, Vol. 7, pp. 71-92.

Klose, M. and Sabangban, P. (2011). Thailand's convergence to IFRS. *Controlling and Management*, Vol. 55, No. 1, pp. 25-29.

- Kunklaw, R. (2014). *The readiness of accounting professionals toward ASEAN Economic Community*. Thesis of Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.
- Nassar, M., Al-Khadash, H. and Mah'd, O. (2013). Accounting education and accountancy profession in Jordan: the current status and the processes of improvement. **Research Journal of Finance and Accounting**, Vol. 4, No. 11, pp. 107-119.
- Nguyen, A. and Gong, G. (2012). Vietnamese accounting reform and international convergence of Vietnamese accounting standards. *International Journal of Business and Management*, Vol. 7, No. 10, pp. 26-37.
- Pongtanee, P. (2008). *The characteristics of accounting graduate desired by organizations and authorities concerned with accounting*. Thesis of Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand.
- Sekaran, U. and Bourgie, R. (2010). *Research Methods for Business*. UK. John Wiley & Sons Ltd.
- Silpcharu, T. (2010). *Research and Statistic Analysis by SPSS* (Edition 11th). Bangkok. SR Printing Mass Product.
- Sinlarat, P. (2011). *Study strategy by undergraduate standard framework*. Bangkok. Chulalongkorn University Printing House.
- Srijunpetch, S. (2012). Be ready on accounting occupation for ASEAN Economic Community. Special Topic: Step Change Asia. *Thammasat Business Journal*, Vol. 36, pp. 32-45.
- Steelyana, E. (2012). *Preparing Indonesia skilled labor in the field of accounting, finance and capital market for ASEAN Economic Community 2015*. International Conference on Business, International Relation, and Diplomacy.

Sumonka, N. (2011). *Factors affecting readiness of accounting personnel of ASEAN Economic Community: a case study of business organizations in Saraburi Province*. Thesis of Rajamongala University of Technology Thanyaburi, Bangkok, Thailand.

Suttipun, M. (2013). Readiness and factor influencing readiness of Thai accountants toward ASEAN Economic Community: a survey of accountants from Songkhla Province. *Chulalongkorn Business Review*, Vol. 35, No. 138, pp. 66-91.

Suttipun, M. (2014). The readiness of Thai accounting students for the ASEAN Economic Community: an exploratory study. *Asian Journal of Business and Accounting*, Vol. 7, No. 2, pp. 139-157.

ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการการรับทุน

การตีพิมพ์: กำลังรอการตอบรับตีพิมพ์

Suttipun, M., Sattayarak, O., Duangpanya, P. and Runglertkengkrai, S. (2016). Relationship between Competency as per the International Education Standards for Accounting Professionals and the Awareness and Understanding of Thai Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Enterprises: A Case Study of Accounting Professionals in Thailand's Southern Region. *Kasetsart Journal of Social Science (Scopus)*.

Relationship between Competency as per the International Education Standards for Accounting Professionals and the Awareness and Understanding of Thai Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Enterprises: A Case Study of Accounting Professionals in Thailand's Southern Region

Muttanachai Suttipun*, On-anong Sattayarak, Photjanee Duangpanya, and Somkao Runglertkengkrai

Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, 90110, Thailand

Keywords:

The International Education Standards for Accounting Professionals,
The International Financial Reporting Standards,
Non-publicly Accountable Entities,
Small and Medium Sized Enterprises

* Corresponding author

E-mail address: muttanachai.s@psu.ac.th

Abstract

The aims of this empirical research are to investigate the competency levels according to the International Education Standards (IES) for Accounting Professionals and the awareness and understanding (i.e. perception) level with regard to the Thai Financial Reporting Standards (TFRS) for Small and Medium Sized Enterprises (SME) of accountants in southern Thailand; to test the differences in the perception of the TFRSs for Non-Publicly Accountable Entities (NPAAE) and for SME; and to examine the relationships between five IES competencies and the perception of the TFRS for SME. The sample size was 425 accountants working in one of the 14 southern provinces of the country. Descriptive analysis and multiple regression were deployed for analysis of the data. The research findings revealed that, of the five IES competencies, the skills competency was the most prominent in the participating accountants, followed by the relation, analysis, ethic and knowledge competencies. In addition, the perception of the TFRSs for NPAAE and SME were both of medium level and no significant difference was found between the perception of TFRSs for NPAAE and SME. Nonetheless, statistically significant relationships existed between gender, age, work experience, analysis competency, and the perception of TFRS for SME. Meanwhile, age, work experience and relation competency significantly influence the perception level of the TFRS for NPAAE. This research is the first to investigate Thai accountants' perception (i.e. awareness and understanding) of the TFRS for SME, a new set of local accounting standards to take effect in 2017.

Introduction

The full implementation of the ASEAN Economic Community (AEC) on the last day of the year 2015 has paved the way for the free flow of skilled labor in eight occupations, comprising accountancy, architectural, dental, engineering, medical, nursing, surveying and tourism (Srijunpetch, 2009). For Thailand, a member state of the 10-nation economic bloc, the economic integration necessitates that the country's accounting practices and accounting professionals undergo changes to be more aligned with international standards, including the International Education Standards (IES) for Accounting Professions and the International Financial Reporting Standards (IFRS) (Department of Trade Negotiation, 2011).

Due to the unequal accounting education standards and requirements between AEC member countries, it is thus of paramount importance for the establishment of the IES for Accounting Professions to guarantee the competency of human capital in the accounting industry (International Accounting Education Standards Board, 2013). In Thailand, the Federation of Accounting Professions (FAP) under the Royal Patronage of his Majesty the King has administered the IES for accounting practitioners since 2001.

For the IFRS, Thailand has two standards for accounting reporting: the Thai Financial Reporting Standards (TFRS) for Publicly Accountable Entities (PAE) and the Thai Financial Reporting Standards (TFRS) for Non-Publicly Accountable Entities (NPAE) (Klose & Sabangban, 2011). The former are applicable to listed companies and the latter to non-listed firms, including partnerships and limited company (FAP, 2010). In 2017, Thailand's Federation of Accounting Professions (FAP) will launch a new set of accounting standards, i.e. the Thai Financial Reporting Standards (TFRS) for Small and Medium Sized Enterprises (SME). With the launch, a number of NPAEs are required to abandon the current practice of the TFRS for NPAE and adopt the TFRS for SME.

The switching from the TFRS for NPAE to the new set of reporting rules for SME presents business organizations with two challenges. First, the TFRS for NPAE are the homegrown accounting standards intended for non-listed Thai businesses, whereas the TFRS for SME are predicated on the International Financial Reporting Standards (IFRS) for SME, which are the accounting standards adopted worldwide, including by the ASEAN member countries. The transition to the SME-oriented reporting standards thus requires that Thai accountants equip themselves with a new set of skills relevant to the international standards. Nevertheless, at present there is no clear direction to prepare Thai accountants for the implementation of the TFRS for SME, thus leading to a question as to the readiness of the NPAE accountants when the new set of standards takes effective. The second challenge concerns a lack of prior research on accounting professionals' perception (i.e. awareness and understanding) of the TFRS for SME in the Thai setting and on the influencing factors of the perception level of the TFRS for SME in Thailand.

The aims of this research are thus to investigate the competency levels according to the IES for Accounting Professionals and the perception (i.e. awareness and understanding) level of the TFRS for SME of accountants in southern Thailand; to identify the differences in the perception of the TFRSs for NPAE and for SME; and to

determine the relationships between the IES competencies and the perception of the TFRS for SME. In other words, this research attempts to answer the following questions: (1) What are the IES competency levels and the perception level of the TFRS for SME of Thai accountants in the southern region of the country?; (2) Is there a difference between the perception levels of the TFRSs for NPAE and for SME?; and (3) Is there a relationship between the IES competency and the perception level of the TFRS for SME?

It is expected that this research would shed light on the direction and effective means to prepare the NPAE accountants for the advent of the TFRS for SME. Furthermore, it is believed that this research would contribute to the existing pool of knowledge with new findings that would be of great use to future research in accounting.

The organization of this research is as follows: Section I is the introduction. Sections II deals with literature review and the hypothesis development. Section III details the study population, sampling and samples and data analysis. Section IV discusses the research findings. The concluding remarks, along with the implications, limitations and subsequent research, are provided in Section V.

Literature Review and Hypothesis Development

Despite no direct prior research on the perception (i.e. awareness and understanding) of TFRS for SME in the Thai setting and on the relationship between the IES competencies and the perception of TFRS for SME, there exist publications implicitly concerned with these topics, e.g. Buachoom (2011), Kaewphap (2011), Sumonka (2011), Steelyana (2012), the ASEAN Federation of Accountants (2013), Nassar et al. (2013), Suttipun (2013) and Suttipun (2014). This research has thus proposed and examined the ten following hypotheses:

In Thailand, accounting is a profession with a greater proportion of female personnel than male counterparts. According to Sumonka (2011) and Suttipun (2013), females are more detail-oriented, a characteristic crucial to a career in accounting. Nonetheless, due to the absence of prior research on the relationship between gender and the perception (i.e. awareness and understanding) of the new accounting standards, including the TFRSs for NPAE and SME (Buachoom, 2011, Sumonka, 2011, Suttipun, 2013), this current research thus endeavors to examine whether:

H1a: A relationship exists between gender and the perception of TFRS for NPAE.

H1b: A relationship exists between gender and the perception of TFRS for SME.

According to Buachoom (2011), a negative relationship existed between age and the perception of new accounting standards. This finding could be attributed to the fact that modern accounting standards are typically incorporated in the curriculum for newer generations of accountants as opposed to that of older generations of accountants (Suttipun, 2013). On the other hand, Sumonka (2011) found no correlation between the two variables. This current research has proposed that:

H2a: A negative relationship exists between age and the perception of TFRS for NPAE.

H2b: A negative relationship exists between age and the perception of TFRS for SME.

According to Buachoom (2011) and Sumonka (2011), the length of experience could influence the perception of accountants with regard to the new accounting standards. In other words, it is not uncommon for accounting professionals with more years of experience who are under constant pressure to acquire and update themselves with new knowledge relevant to the accounting standards vis-à-vis those with fewer years of experience. Nevertheless, Suttipun (2013) found no relationship between the two variables. This current research has thus hypothesized that:

H3a: A positive relationship exists between length of experience and the perception of TFRS for NPAE.

H3b: A positive relationship exists between length of experience and the perception of TFRS for SME.

In Thailand, the FAP stipulates that accountants of a limited company or a listed company hold a bachelor's degree or higher in accounting and those affiliated with a partnership require a vocational diploma in accounting (i.e. lower than a bachelor's). According to Buachoom (2011) and Suttipun (2013), the education level and the perception of accounting standards were positively correlated. Nevertheless, Sumonka (2011) reported no relationship between the two variables. Specifically, this current research has separated the sampled accountants into two groups by education levels in accordance with multiple regression. The first group refers to accountants with a bachelor's degree in accounting and the second group refers to those with either a vocational diploma, a master's degree or a Ph.D. in accounting. This current research has thus proposed that:

H4a: A positive relationship exists between the education level and the perception of TFRS for NPAE.

H4b: A positive relationship exists between the education level and the perception of TFRS for SME.

This current focuses on two business types: limited company and partnership. It is commonly believed that the accounting requirements of a limited company are more complex than a partnership's. In addition, a limited company involves more stakeholders in terms of both number and variety vis-à-vis a partnership organization. Thus, it is possible that a relationship exists between the type of business and the perception of accounting standards. According to Buachoom (2011) and Sumonka (2011), a relationship did exist between the two variables. On the contrary, Suttipun (2013) found no relationship between both variables. To validate, this current research has hypothesized that:

H5a: A positive relationship exists between business type and the perception of TFRS for NPAE.

H5b: A positive relationship exists between business type and the perception of TFRS for SME.

In addition, this current research has investigated the relationships between five IES competencies and the perception of the TFRSs for NPAE and SME. The five IES competencies are ethical, knowledge, skills, relation and analysis competencies. With regard to the ethical competency, Steeyana (2012) and Suttipun (2014) documented a positive relationship between ethical competency and the readiness/perception of accounting students toward the AEC. Nevertheless, the ASEAN Federation of Accountants (2013) reported no relationship between the two variables. It is thus hypothesized that:

H6a: There is a positive relationship between ethical competency and the perception of TFRS for NPAE.

H6b: There is a positive relationship between ethical competency and the perception of TFRS for SME.

Knowledge competency refers to a mastery of new accounting theories, concepts, practices and standards, e.g. the TFRS or risk management. According to Sinlarat (2011), Pongtanee (2012) and the ASEAN Federation of Accountants (2013), there was a positive relationship between knowledge competency and the readiness/perception of new accounting standards. On the other hand, Suttipun (2014) reported no relationship between both variables. Nevertheless, this current research has hypothesized that:

H7a: There is a positive relationship between knowledge competency and the perception of TFRS for NPAE.

H7b: There is a positive relationship between knowledge competency and the perception of TFRS for SME.

The skills competency according to the IES entails the analysis, synthesis, evaluation and decision-making skills. According to Sinlarat (2011), Steelyana (2012), the ASEAN Federation of Accountants (2013) and Suttipun (2014), a positive relationship existed between skills competency and the readiness/perception of new accounting standards. To verify, the following hypotheses are thus proposed:

H8a: There is a positive relationship between skill competency and the perception of TFRS for NPAE.

H8b: There is a positive relationship between skill competency and the perception of TFRS for SME.

Relation competency refers to leadership, teamwork and self-development. According to Sinlarat (2011), Kunklaw (2014) and Suttipun (2014), a positive relationship existed between relation competency and the readiness/perception of new accounting standards. On the contrary, the ASEAN Federation of Accountants (2013) found no relationship between the two variables. To validate, this current research has thus hypothesized that:

H9a: There is a positive relationship between relation competency and the perception of TFRS for NPAE

H9b: There is a positive relationship between relation competency and the perception of TFRS for SME

According to Steelyana (2012) and the ASEAN Federation of Accountants (2013), analysis competency and the readiness/perception of new accounting standards were positively correlated. Nevertheless, no relationship between the two variables was documented (Sinlarat, 2011, Pongtanee, 2012, Suttipun, 2014). It is thus hypothesized that:

H10a: A positive relationship exists between analysis competency and the perception of TFRS for NPAE

H10b: A positive relationship exists between analysis competency and the perception of TFRS for SME

Research Methodology

In this research, the population was the accountants who have registered with Thailand's Department of Business Development and are working in one of the 14 southern provinces of the country. Through sample random sampling, an initial sample of 800 accountants were individually post mailed a copy of survey questionnaire to gather data on the accountants' demographics, their IES competencies, and the perception of TFRSs for SME and NPAE. Nevertheless, 503 questionnaires were answered and returned, of which 425 copies were analytically adequate. Thus, the sample size of this current research was 425 accountants.

The questionnaire was adapted from previous studies on accounting education in emerging markets where the business conditions were similar to in Thailand (Downing & Thackrey, 1971, Nassar et al., 2013, Kunklaw, 2014, Suttipun, 2014). The survey questionnaire consists of four parts: The first part is concerned with the demographics of the accountants, i.e. gender, age, work experience, education level and business type. The second and third parts respectively deal with the accountants' perception (i.e. awareness and understanding) levels of TFRSs for NPAE and SME. Both parts contain 20 questions each. The minimum and maximum scores of each part and each participating accountant are 0.00 and 20.00. In this research, the scores were categorized into five levels (Silpcharu, 2010): 0.00 – 4.00, 4.01 – 8.00, 8.01 – 12.00, 12.01 – 16.00 and 16.01 – 20.00, respectively, for the lowest, low, medium, high and highest level of perception (awareness and understanding). The last part of the questionnaire concerns the IES competency levels on five competencies: the ethical, knowledge, skills, relation and analysis competencies. The level of competency is determined using a five-point Likert scale, where 1, 2, 3, 4 and 5 indicate the lowest competency, low competency, moderate competency, high competency and highest competency, respectively. To encourage participation in the survey, the questionnaire was deliberately concise and contained only closed-end questions. In this research, the definitions of the scores are: 1.00 – 1.49, 1.50 – 2.49, 2.50 – 3.49, 3.50 – 4.49 and 4.50 – 5.00 respectively indicate the lowest, low, medium, high and highest competency levels. A total of 800 copies of the questionnaire were initially post mailed to 800 accountants working in Thailand's 14 southern provinces. The questionnaire delivery and collection lasted between September 2015 and February 2016. Out of the total of 800 copies, only 503 questionnaires were answered and returned, of which 425 copies

were analytically adequate. Thus, the sample size of this current research was of 425 accountants.

In this research, the perception (awareness and understanding) levels of the TFRSs for NPAE and for SME are the two dependent variables of interest. Meanwhile, there are two groups of independent variables. The first group is concerned with the demographics of the participating accountants (i.e. gender, age, work experience, education level and business type), while the second group of independent variables pertains to the five IES competency levels of the accountants (i.e. the ethical, knowledge, skill, relation and analysis competencies).

Prior to the distribution of the questionnaires, two university-level accounting lecturers were recruited for pre-testing to determine the clarity and relevance of the questions and instructions. In addition, Cronbach's alpha test was utilized to test the reliability of the questionnaire. The reliability coefficients of the independent and dependent variables were respectively 0.898 and 0.846, both of which are in excess of 0.70 (Sekaran & Bourgie, 2010).

The data were collected and analyzed using the SPSS statistical software package version 21. Descriptive analysis (i.e. the frequency, percentage, mean and standard deviation) was deployed to determine the accountants' demographics, the IES competency levels and the perception of TFRS for SME. In addition, paired samples t-test was utilized to test the difference in the perception levels between the TFRSs for SME and NPAE. Furthermore, multiple regression was employed to determine the relationships between the IES competency levels and the perception level of TFRS for NPAE (Model A); and between the IES competency levels and the perception level of TFRS for SME (Model B). The multiple regression models (i.e. Models A and B) are expressed as below:

$$Y1 = a + b1X1 + b2X2 + b3X3 + b4X4 + b5X5 + b6X6 + b7X7 + b8X8 + b9X9 + b10X10 + \text{error (Model A)}$$

$$Y2 = a + b1X1 + b2X2 + b3X3 + b4X4 + b5X5 + b6X6 + b7X7 + b8X8 + b9X9 + b10X10 + \text{error (Model B)}$$

where Y1 is the perception of TFRS for NPAE (NPAEs)

Y2 is the perception of TFRS for SME (SMEs)

X1 is gender (Gender)

X2 is age (Age)

X3 is work experience (WorkEx)

- X4 is the education level (Education)
- X5 is the business type (Business)
- X6 is the ethical competency (Ethic)
- X7 is the knowledge competency (Knowledge)
- X8 is the skill competency (Skill)
- X9 is the relation competency (Relation)
- X10 is the analysis competency (Analysis)

Findings and Discussions

Table 1 tabulates the average IES competency levels, the perception levels of TFRSs for SME and NPAE, and the participating accountants' demographics (n = 425).

Table 1 Descriptive analysis of the participating accountants (n = 425)

Variables	Mean	S.D.	Min.	Max.
Age	37.37	9.032	22	68
WorkEx	12.12	8.365	0.5	43
SMEs	11.44	3.165	0	17
NPAEs	11.58	2.878	0	18
Ethic	3.63	0.454	1.4	5.0
Knowledge	3.35	0.654	1.0	5.0
Skill	4.05	0.446	1.0	5.0
Relation	3.92	0.452	1.1	5.0
Analysis	3.88	0.471	1.0	5.0
Total competencies	3.77	0.399	1.0	5.0

In Table 1, the average total IES competencies score of 3.77 falls in the high competency level category (3.50 – 4.49). Of the five competencies, the ethical, skills, relation and analysis competencies are all in the high competency level category except for the knowledge competency which is in the medium level category. The findings are similar to Suttipun (2014), who reported the high ethical, skill (capability) and relation competency levels in Thai accounting students. On the perception levels of TFRSs for SME and NPAE, the respective mean scores were 11.44 and 11.58, which fall in the

medium level category (8.01 – 12.00). This is consistent with Srijunpetch (2012), who documented that Thai accountants possessed only fair knowledge of new accounting standards. By comparison, the competencies of Thai accountants were higher than Vietnamese (Nguyen & Gong, 2012) and Indonesian counterparts' (Steelyana, 2012), whose competency levels were in the low level category. However, the competencies of Thai accountants were lower than the Malaysian' and Singaporean's (Kanitpong, 2010). To enhance the IES competencies of Thai accountants, the Department of Business Development of the Ministry of Commerce has thus increased the compulsory training period from 9 to 12 hours per year.

Table 2 presents the paired perception levels of the TFRSs for NPAE and SME using the paired samples t-test technique. The results indicate no difference in the perception levels between the TFRSs for NPAE and SME at the 0.05 significance level. The findings however are inconsistent with Chand et al. (2006), who reported the significant differences in the perception between the International Financial Reporting Standards (IFRS) and the local accounting standards in Australia, New Zealand and Fiji. The discrepancy could be attributed to the fact that the local TFRS for NPAE are predicated on the US's Generally Accepted Accounting Principles (GAAP), which are an equivalent of the IFRS. It is thus possible to ascertain the non-existence of the difference in the levels of perception between the TFRSs for NPAE and for SME.

Table 2 Paired samples t-test

Variables	Mean	Std. deviation	Std. error	t	df	Sig
NPAEs-SMEs	.14353	3.44849	1.6728	.858	424	.391

Note. * Significant at 0.05 level, ** Significant at 0.01 level

Furthermore, the multiple regression technique was deployed to examine the relationships between the IES competencies and the perception of the TFRSs for NPAE (Model A) and for SME (Model B) at the 0.05 and 0.01 significance levels (Table 3). In Model A of Table 3, the significantly positive relationships existed between work experience and the perception level of TFRS for NPAE; and between the relation competency and the perception level of TFRS for NPAE at the 0.05 significance level. The findings are consistent with Suttipun (2014), who documented a positive correlation between the relation competency and the readiness level of Thai accounting students

toward the AEC at the 0.01 significance level. On the other hand, age and the perception level of the TFRS for NPAE were negatively correlated. Nevertheless, no statistically significant relationship was detected between the other remaining competencies (i.e. the ethical, knowledge, skills and analysis competencies) and the perception level at the 0.05 significance level. Likewise, no significant relationship existed between gender, education level and business type and the perception level of TFRS for NPAE.

In Model B of Table 3, the significantly positive relationships were found between work experience and the perception level of TFRS for SME and between the analysis competency and the perception level at the 0.05 significance level. On the other hand, gender, age and the perception level of TFRS for SME were inversely correlated. No statistically significant relationship was detected between the remaining other competencies (i.e. the ethical, knowledge, skills and relation competencies) and the perception level at the 0.05 significance level. In addition, no statistical relationships existed between education level, business type and the perception level of TFRS for SME.

Table 3 Multiple regression analysis

Variables	Expected direction	Model A (NPAEs)	Model B (SMEs)
Intercept		3.906 (.000**)	5.249 (.000**)
Gender	+/-	.153 (.879)	-2.062 (.040*)
Age	-	-1.997 (.047*)	-2.477 (.014*)
WorkEx	+	1.988 (.048*)	2.399 (.017*)
Education	+	.249 (.804)	.501 (.617)
Business	+/-	.912 (.362)	1.844 (.066)
Ethic	+	.757 (.450)	.108 (.914)
Knowledge	+	.182 (.856)	.090 (.928)
Skill	+	.663 (.508)	.814 (.416)
Relation	+	2.049 (.041*)	1.300 (.195)
Analysis	+	.284 (.777)	2.597 (.011*)
<i>R Square</i>		.250	.248
<i>Adjusted R Square</i>		.212	.211
<i>F-value</i>		.038*	.040*

Note. * Significant at 0.05 level, ** Significant at 0.01 level

In this research, the findings on the significant relationship between gender and the perception level of TFRS for SME were in contrast with those of Buachoom (2011), Sumonka (2011), and Suttipun (2014). The findings of this research indicated that female accountants are more detail-oriented and attentive than their male counterparts and thereby are more likely to possess a higher perception level of new accounting standards.

The negative relationship between age and the perception of TFRSs for NPAE and SME of this study is consistent with Sumonka (2011) and Suttipun (2014). In other words, younger generations of accountants exhibit a higher perception level toward new accounting standards vis-à-vis older generations of accountants, a fact which is attributable to differences in the curricula in which the younger generations of accounting professionals, in comparison with their older counterparts, have greater exposure to the international accounting standards, e.g. the TFRS, IES for accounting professions and ASEAN taxation. In addition, since 2011 Thailand's FAP has required the incorporation of the TFRS for PAE in the curriculum for accounting students (FAP, 2011).

Furthermore, the findings that the accountants' work experience was positively correlated with the perception of TFRSs for NPAE and SME are consistent with Buachoom (2011) and Sumonka (2011). Specifically, it is not uncommon for accounting professionals with more years of experience to be under constant pressure to acquire and update themselves with new knowledge relevant to the accounting standards vis-à-vis those with fewer years of experience.

Consistent with Sinlarat (2011), Kunklaw (2014) and Suttipun (2014), the relationships between the relation competency and the perception (i.e. awareness and understanding) of TFRSs for NPAE and SME are positively correlated. Specifically, the majority of business organizations in the study area (i.e. 14 southern provinces of Thailand) are of small or medium size (i.e. NPAEs). This fact thus contributes to a scarcity in the region of experienced and highly skilled accounting professionals whose affiliations are most likely with listed firms in the capital Bangkok. The disproportionate distribution of skilled accounting professionals necessitates the NPAEs to rely more on the accounting authorities or regulators for expert advice, which in turn requires the relation competency on the former's part. Therefore, there is a positive relationship between the relation competency and the perception (i.e. awareness and understanding) of TFRS for NPAE.

In this research, the relationship between analysis competency and the perception of TFRS for SME is positively correlated, similar to Steelyana (2012) and the ASEAN Federation of Accountants (2013), whose findings on the relationship between analysis competency and the perception of new accounting standards were positively correlated. This is because the TFRS for SME are predicated on the International Financial Reporting Standards (IFRS) for SME, in which the accounting entries and reporting require analysis. In addition, the TFRS for SME are principles-based rather than rule-based (FAP, 2014). For instance, a building in which a business organization invests can be categorized as either property, plant and equipment, or investment property, depending on the organization's objective for the building. Specifically, if the building is for the operation of the business, it would be regarded as property, plant and equipment. On the other hand, if there is no specific purpose for the acquired building, it would be viewed as an investment property. This thus renders the analysis competency crucial in the adoption of the TFRS for SME.

Conclusions

It is expected that the research findings would contribute to the existing body of knowledge on accounting and be of subsequent use to future accounting researchers whose interest also lies in Thailand's south. In addition, it is expected that the findings with respect to the correlations between the IES competencies and Thai accountants' perception levels of the TFRSs should galvanize concerned agencies, e.g. the FAP, the Department of Business Development and educational institutions, into improving the competencies of Thai accountants. Specifically, Thailand's Department of Business Development, which is responsible for the design and content of compulsory training programs for Thai accountants, should allocate more resources to enhance the accountants' analysis competency as it is positively related to their perception level of the TFRS for SME. Furthermore, the research results revealed that the overall competencies of Thai accountants fall in the medium level category, while neighboring Malaysia and Singapore are in the high level category (Kanitpong, 2010). Thus, attempts should be made to strengthen the competencies in the low level category to narrow the gap.

This research nonetheless encounters certain limitations. First, there could be other factors outside of those having been investigated that influence Thai accountants'

perception (i.e. awareness and understanding) of TFRSs. Second, the sample size of 425 accounts is somewhat small and the study area was limited to only the 14 southern provinces of Thailand. Last, the comparison was less comprehensive in that only four member states (out of the total of 10) of the AEC grouping, i.e. Indonesia, Malaysia, Singapore and Vietnam, were investigated. Thus, future research should attempt to explore other factors that could influence Thai accountants' perception of TFRSs and to increase the sample size to cover the whole country. Moreover, comparisons between the AEC member countries with regard to the IES competencies should be more comprehensive.

Acknowledgments

The authors would like to express deep gratitude to Thailand's Prince of Songkla University for the financial support. Sincere appreciation also goes to Assistant Professor Patricia Stanton, Ph.D., of the University of Newcastle, Australia, for the research initiative.

References

- ASEAN Federation of Accountants. (2013). *A Research Project Commissioned by the ASEAN Federation of Accountants*. London. The Association of Chartered Certified Accountants.
- Chand, P., Patel, C., & Cummings, L. (2006). *Relevant standards for small and medium sized enterprises: the case for the South Pacific Region*. IAAER 10th World Congress of Accounting Education.
- Department of Trade Negotiation. (2011). *ASEAN Economic Community: AEC*. Ministry of Commerce, Bangkok, Thailand.
- Downing, J. & Thackrey, D. (1971). *Reading Readiness*. London. The University of London.
- Federation of Accounting Professions (FAP) under the Royal Patronage of his Majesty the King. (2011). *The International Financial Reporting Standards for Publicly Accountable Entities*. Bangkok, P.A. Living.
- Kaewphap, K. (2011). Accounting teaching methods and TQF to support borderless education. *BU Academic Review*, 31(3), 3–11.

- Kanitpong, T. (2010). The competitiveness of Thailand in the challenges AEC. *NIDA Business Journal*, 7, 71–92.
- Kunklaw, R. (2014). *The readiness of accounting professionals toward ASEAN Economic Community*. Thesis of Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.
- Nassar, M., Al-Khadash, H., & Mah'd, O. (2013). Accounting education and accountancy profession in Jordan: the current status and the processes of improvement. *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(11), 107–119.
- Nguyen, A., & Gong, G. (2012). Vietnamese accounting reform and international convergence of Vietnamese accounting standards. *International Journal of Business and Management*, 7(10), 26–37.
- Pongtanee, P. (2008). The characteristics of accounting graduate desired by organizations and authorities concerned with accounting. Thesis of Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand.
- Sekaran, U., & Bourgie, R. (2010). *Research Methods for Business*. UK. John Wiley & Sons Ltd.
- Silpcharu, T. (2010). *Research and Statistic Analysis by SPSS (Edition 11th)*. Bangkok. SR Printing Mass Product.
- Sinlarat, P. (2011). *Study strategy by undergraduate standard framework*. Bangkok. Chulalongkorn University Printing House.
- Srijunpetch, S. (2012). Be ready on accounting occupation for ASEAN Economic Community. Special Topic: Step Change Asia. *Thammasat Business Journal*, 36, 32–45.
- Steelyana, E. (2012). *Preparing Indonesia skilled labor in the field of accounting, finance and capital market for ASEAN Economic Community 2015*. International Conference on Business, International Relation, and Diplomacy.
- Sumonka, N. (2011). *Factors affecting readiness of accounting personnel of ASEAN Economic Community: a case study of business organizations in Saraburi Province*. Thesis of Rajamongala University of Technology Thanyaburi, Bangkok, Thailand.
- Suttipun, M. (2014). The readiness of Thai accounting students for the ASEAN Economic Community: an exploratory study. *Asian Journal of Business and Accounting*, 7(2), 139–157.